

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. balandžio 26 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – Gamtos apsauga – Direktyva 2009/147/EB –
Laukinių paukščių apsauga – Speciali apsaugos teritorija (SAT) – SAT įsteigimas Direktyvos 2009/147
I priede paminėtų paukščių rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose –
Paukščių apsaugai svarbi teritorija (PAST) – PAST „Rila“ – SAT įsteigimas PAST „Rila“ dalyje“

Byloje C-97/17

dėl 2017 m. vasario 24 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama P. Mihaylova ir C. Hermes,

ieškovė,

prieš

Bulgarijos Respubliką, atstovaujamą E. Petranova ir L. Zaharieva,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Rosas, C. Toader (pranešėja), A. Prechal ir
E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be
išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad neįsteigusi specialios apsaugos teritorijos (toliau – SAT) visoje paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje (toliau – PAST), apimančioje Rilos masyvą (toliau – PAST „Rila“), Bulgarijos Respublika neįsteigė SAT 2009 m.

* Proceso kalba: bulgarų.

lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010, p. 7; toliau – Paukščių direktyva) I priede nurodytų paukščių rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose, todėl neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.

Teisinis pagrindas

- 2 Pagal Paukščių direktyvos 1 straipsnio 1 dalį šia direktyva siekiama apsaugoti visų rūšių laukinius paukščius, natūraliai paplitusius valstybių narių europinėje teritorijoje, kuriai taikoma SESV. Ji apima šių rūšių apsaugą, tvarkymą ir kontrolę ir nustato jų naudojimo taisykles.
- 3 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Siekiant užtikrinti, kad I priede minimos rūšys savo paplitimo areale išliktų ir veistųsi, jų buveinėms taikomos specialios apsaugos priemonės.

Todėl būtina atsižvelgti į:

- a) rūšis, kurioms gresia pavojus išnykti;
- b) rūšis, kurioms gali pakenkti tam tikri jų buveinių pokyčiai;
- c) rūšis, kurios laikomos retomis dėl jų mažų populiacijų ar riboto paplitimo arealo;
- d) kitas rūšis, kurioms dėl specifinio jų buveinių pobūdžio reikia išskirtinio dėmesio.

Vertinant visada remiamasi populiacijų gausumo tendencijomis ir pokyčiais.

Atsižvelgdamos į šių rūšių apsaugos reikalavimus geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, šių rūšių apsaugai valstybės narės įsteigia kiekiu ir dydžiu [pagal kiekį ir dydį] tinkamiausias [SAT].

2. Valstybės narės panašias priemones taiko nuolatos aptinkamoms I priede nenurodytoms migruojančioms rūšims, atsižvelgiant į jų apsaugos poreikį geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, jų veisimosi, šėrimosi ir žiemojimo bei poilsio teritorijų, esančių jų migracijos kelyje, atžvilgiu. Dėl šios priežasties valstybės narės skiria išskirtinį dėmesį šlapžemių, ypač tarptautinės svarbos šlapžemių, apsaugai.“

- 4 Šios direktyvos 12 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Kas trejus metus, skaičiuojant nuo 1981 m. balandžio 7 d., valstybės narės Komisijai siunčia ataskaitą apie pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų taikymą.

2. Remdamasi 1 dalyje nurodyta informacija, Komisija kas trejus metus rengia bendrą ataskaitą. Ataskaitos projekto dalis, kurioje apimama tam tikros valstybės narės pateikta informacija, siunčiama patikrinti tos valstybės narės institucijoms. Galutinis ataskaitos variantas siunčiamas valstybėms narėms.“

Ikiteisminė procedūra

- 5 Gavusi *Bulgarsko druzhestvo za zashtita na ptitsite* (Bulgarijos paukščių apsaugos draugija) (toliau – BDZP), kuri yra nevyriausybinės organizacijos *BirdLife International* narė, skundą, 2008 m. birželio 6 d. Komisija išsiuntė Bulgarijos Respublikai oficialų pranešimą; jame išsakė priekaištus šiai valstybei narei, kad ši neįsteigė SAT pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose, kiek tai susiję su šešiomis PAST (Rila, Kaliakra, Centriniai Balkanai, Lomovete, Pirinas ir Vakarų Rodopai), todėl neįvykdė įsipareigojimų pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis.
- 6 Savo atsakymuose į oficialų pranešimą Bulgarijos Respublika ginčijo bet kokių Paukščių direktyvos pažeidimą ir, be kita ko, teigė, kad PAST „Rila“ dalyje, būtent „Rilski manastir“ (Rilos vienuolynas, Bulgarija), papildomai buvo įsteigta SAT.
- 7 Kadangi visi šie atsakymai netenkino, 2014 m. spalio 17 d. Komisija išsiuntė Bulgarijos Respublikai pagrįstą nuomonę; joje kaltino šią valstybę narę neįvykdžius įsipareigojimų, numatytų direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje. Tačiau ši nuomonė buvo susijusi tik su PAST „Rila“, nes dėl PAST „Kaliakra“ buvo vykdoma atskira pažeidimo procedūra, dėl kurios Teisingumo Teismas priėmė 2016 m. sausio 14 d. Sprendimą *Komisija / Bulgarija* (C-141/14, EU:C:2016:8), o didžiojoje PAST „Centriniai Balkanai“, „Lomovete“, „Pirinas“ ir „Vakarų Rodopai“ dalyje buvo įsteigtos SAT.
- 8 Dėl PAST „Rila“ Komisija savo pagrįstoje nuomonėje nurodė, kad tik 72 % jos bendro ploto buvo įsteigta SAT, dėl to apribota septyniolikos rūšių, paminėtų Paukščių direktyvos I priede, apsauga.
- 9 2014 m. gruodžio 15 d. Bulgarijos Respublika atsakė į pagrįstą nuomonę, o vėliau – atitinkamai 2015 m. rugsėjo 7 d. ir 2016 m. vasario 3 d. – pateikė papildomos informacijos ir vieną atnaujintą informaciją. Savo atsakymuose ši valstybė narė iš esmės tvirtino, kad SAT įsteigimas 72 % PAST „Rila“ užtikrina „maksimalų PAST aprašytų paukščių ir jų buveinių apsaugos lygį“, tačiau tinkamai bendradarbiaujant SAT „Rila“ ploto padidinimo klausimui išnagrinėti buvo įdėta dvigubai daugiau pastangų.
- 10 Manydama, kad, nepaisant priimtų priemonių, Bulgarijos Respublika vis dar neįvykdė jai pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį tenkančių įsipareigojimų, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl priimtimumo

Šalių argumentai

- 11 Bulgarijos Respublika teigia, kad ieškinys nepriimtinas, ir grįsdama savo teiginį nurodo iš esmės du argumentus.
- 12 Pirma, Bulgarijos Respublika tvirtina, kad Komisija pakeitė ginčo dalyką. Iš tiesų, nors pastaroji oficialiame pranešime priekaištavo Bulgarijos Respublikai dėl to, kad ši neįsteigė SAT Paukščių direktyvos I priede paminėtų paukščių rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose, ta pati institucija pagrįstoje nuomonėje ir ieškinio reikalavimuose savo kaltinimus grindė tuo, kad SAT nebuvo įsteigta visoje PAST „Rila“. Todėl Bulgarijos Respublika negalėjo nei įvykdyti iš Sąjungos teisės kylančių įsipareigojimų, nei pateikti savo gynybos argumentų dėl pateiktų kaltinimų.
- 13 Bulgarijos Respublika pažymi, kad skaitydama oficialųjį pranešimą buvo įsitikinusi, jog jai užtenka užtikrinti Paukščių direktyvos I priede paminėtų rūšių pakankamą apsaugą, todėl ji ėmėsi priemonių, būtinų tam, kad būtų įvykdytas šis oficialus pranešimas. Ir tik gavusi pagrįstą nuomonę ji konstatavo, kad Komisija kaltino ją neįsteigus SAT visoje PAST „Rila“ teritorijoje.

- 14 Antra, Bulgarijos Respublika mano, kad ir pagrįstoje nuomonėje, ir ieškinyje Komisija neteisingai apibrėžė ginčo dalyką, taip pat nuosekliai ir tiksliai nenurodė priežasčių, dėl kurių mano, kad ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.
- 15 Konkrečiai kalbant, ji pažymi, kad Komisija tik bendrai nurodė, jog dėl SAT įsteigimo tik PAST „Rila“ dalyje buvo apribota septyniolikos rūšių, paminėtų Paukščių direktyvos I priede, apsauga, tačiau nepateikė pakankamai informacijos, leidžiančios identifikuoti šias rūšis.
- 16 Savo ruožtu Komisija dėl, pirma, tariamo ginčo dalyko pakeitimo mano, kad oficialaus pranešimo ir pagrįstos nuomonės išvados yra identiškos ir nėra nė mažiausio šių dviejų dokumentų neatitikimo ar skirtumo. Ji teigia, kad vykstant ikiteisminei procedūrai, atsižvelgiant į papildomas teritorijas, kuriose Bulgarijos Respublika įsteigė SAT po to, kai gavo oficialų pranešimą, ginčo dalykas paprasčiausiai susiaurėjo iki likusios PAST „Rila“ dalies, kurioje SAT nebuvo įsteigta.
- 17 Antra, dėl tariamai nepakankamo ginčo dalyko nurodymo Komisija pažymi, kad rėmėsi tikslia Paukščių direktyvos nuostata ir pateikė septyniolikos paukščių rūšių, kurių apsauga buvo nepakankamai užtikrinama dėl to, kad SAT įsteigta tik PAST „Rila“ dalyje, sąrašą, taip pat devynių paukščių rūšių, kurioms daromas reikšmingas neigiamas poveikis dėl šio įsteigimo ne visose teritorijose, sąrašą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 18 Dėl kaltinimo, grindžiamo ginčo dalyko pakeitimu, primintina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją oficialaus pranešimo tikslas, viena vertus, yra apibrėžti ginčo dalyką ir valstybei narei, kuri paraginta pateikti savo pastabas, nurodyti informaciją, kuri būtina pasirengti gynybai, ir, kita vertus, leisti valstybei narei pašalinti pažeidimus prieš kreipiantis į Teisingumo Teismą (1985 m. kovo 28 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, 274/83, EU:C:1985:148, 19 punktą ir 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-20/09, EU:C:2011:214, 19 punktą ir nurodyta jurisprudencija). Juk atitinkamos valstybės narės galimybė pateikti savo pastabas, net jeigu ji mano neprivalanti tokia galimybe pasinaudoti, yra esminė garantija, kurios norėta pagal SESV, o šios garantijos laikymasis yra esminis formalus procedūros, per kurią pripažįstamas valstybės narės įsipareigojimų neįvykdymas, teisėtumo reikalavimas (2011 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Komisija / Rumunija*, C-522/09, EU:C:2011:251, 16 punktą).
- 19 Vis dėlto, nors pagrįstoje nuomonėje turi būti nuosekliai ir detalčiai išdėstytos priežastys, kuriomis remdamasi Komisija įsitikino, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė vieno iš įsipareigojimų pagal Sutartį, oficialiam pranešimui negali būti taikomi tokie griežti tikslumo reikalavimai kaip pagrįstai nuomonei, nes jame turi būti tik pirmoji glausta kaltinimų santrauka. Tuo remiantis darytina išvada, kad niekas nedraudžia Komisijai pagrįstoje nuomonėje detalizuoti kaltinimų, kuriuos ji jau bendrai nurodė oficialiame pranešime (šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 8 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-337/05, EU:C:2008:203, 23 punktą ir 2014 m. vasario 13 d. Sprendimo *Komisija / Jungtinė Karalystė*, C-530/11, EU:C:2014:67, 40 punktą).
- 20 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad ir oficialiame pranešime, ir pagrįstoje nuomonėje Komisija aiškiai nurodė, jog, neįsteigusi SAT Paukščių direktyvos I priede paminėtų paukščių rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose, Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.
- 21 Vienintelis šių dokumentų skirtumas yra tas, kad oficialiame pranešime Komisija nurodė, jog Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimo įsteigti SAT visose Paukščių direktyvos I priede paminėtų paukščių rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose, o pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje, būdama nepatenkinta teritorijomis, kuriose ši valstybė narė įsteigė SAT po to, kai gavo oficialų pranešimą, patikslino ginčo dalyką ir sumažino jį iki likusios PAST „Rila“ dalies, kurioje SAT nebuvo įsteigta.

- 22 Taigi, atsižvelgiant į tai, kad visa PAST „Rila“ buvo įtraukta į pagal kiekį ir dydį tinkamiausių teritorijų, kaip tai suprantama pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, sąrašą, Bulgarijos Respublika negali teigti, kad Komisija pakeitė ginčo dalyką.
- 23 Dėl kaltinimo, grindžiamo tariamai nepakankamu ginčo dalyko nurodymu ieškinyje, pažymėtina, kad pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 120 straipsnio c punktą ir su juo susijusią jurisprudenciją kiekviename ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Tai reikia išdėstyti pakankamai aiškiai ir tiksliai, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Teisingumo Teismas – vykdyti kontrolę. Iš to matyti, kad pagrindinės faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ieškinys, turi būti nuosekliai išdėstytos ir suprantamos iš paties ieškinio teksto ir kad jame pateikiami reikalavimai turi būti suformuluoti nedviprasmiškai tam, kad Teisingumo Teismas nepriimtų sprendimo *ultra petita* arba apskritai nepriimtų sprendimo dėl kaltinimo (šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 14 d. Sprendimo *Komisija / Čekijos Respublika*, C-343/08, EU:C:2010:14, 26 punktą; 2010 m. birželio 15 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-211/08, EU:C:2010:340, 32 punktą ir 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-34/11, EU:C:2012:712, 44 punktą).
- 24 Be to, remiantis suformuota jurisprudencija, Teisingumo Teismas turi patikrinti, ar pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje pateikti nuoseklūs ir tikslūs kaltinimai, leidžiantys jam tiksliai įvertinti Sąjungos teisės pažeidimo, kuriuo kaltinama, apimtį, o tai yra būtina sąlyga, kad Teisingumo Teismas galėtų patikrinti, ar, kaip nurodoma, įsipareigojimai yra neįvykdyti (2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-34/11, EU:C:2012:712, 43 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 25 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje pateiktuose reikalavimuose Komisija aiškiai nurodė, jog ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo grindžiamas tuo, kad Bulgarijos Respublika pažeidė įsipareigojimus pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.
- 26 Be to, pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje pateiktuose motyvuose Komisija nurodė, kad dėl SAT įsteigimo tik PAST „Rila“ dalyje buvo „labai apribota“ septyniolikos paukščių rūšių, paminėtų minėtos direktyvos I priede, apsauga, būtent lututės (*Aegolius funereus*), jerubės (*Bonasa bonasia*), paprastojo gyvatėdžio (*Circaetus gallicus*), baltnugario genio (*Dendrocopos leucotos*), juodosios meletos (*Dryocopus martius*), sakalo keleivio (*Falco peregrinus*), žvirblinės pelėdos (*Glaucidium passerinum*), tripirščio genio (*Picoides tridactylus*), kurtinio (*Tetrao urogallus*), kilniojo erelio (*Aquila chrysaetos*), lėlio (*Caprimulgus europaeus*), griežlės (*Crex crex*), vidutinio margojo genio (*Dendrocopos medius*), didžiojo apuoko (*Bubo bubo*), paprastosios medšarkės (*Lanius collurio*), lygutės (*Lullula arborea*), vapsvaėdžio (*Pernis apivorus*); be to, ji pažymėjo, kad pirmosioms devynioms paukščių rūšims daromas „reikšmingas neigiamas poveikis“.
- 27 Taigi, laikytina, kad Komisija savo kaltinimus pateikė nuosekliai ir tiksliai, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 23 ir 24 punktuose nurodytą jurisprudenciją.
- 28 Vadinas, ieškinys yra priimtinas.

Dėl esmės

Šalių argumentai

- 29 Komisija tvirtina, kad neįsteigusi SAT visoje PAST „Rila“ Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.

- 30 Komisija pažymi PAST „Rila“ dalies, kurioje SAT neįsteigta, svarbą paukščių apsaugai, kritikuoja tai, kad kai kurioms paukščių rūšims netaikoma apsauga, kuri joms būtų užtikrinta įsteigus SAT visoje PAST „Rila“, ir gina įrodymų, pateiktų siekiant įrodyti SAT įsteigimo visoje PAST „Rila“ būtinumą, svarbą.
- 31 Pirma, dėl PAST „Rila“ dalies, kurioje SAT neįsteigta ir kuri apima teritoriją, esančią Rilos masyvo papėdėje aplink SAT „Rila“ ir „Rilski manastir“ ribas, Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad didelę šios teritorijos dalį, t. y. 75 %, sudaro seni miškai, daugiausia spygliuočiai, tinkami, viena vertus, žvirblinių pelėdų, lutučių ir tripirščių genių, kurių didžiausios šalyje perinčios populiacijos aptinkamos šiuose miškuose, ir, kita vertus, kilniųjų erelių, kurtinių, sakalų keleivių, juodųjų meletų, baltnugarių genių, lėlių ir jerubių apsaugai. Komisija teigia, kad visa PAST „Rila“ priskiriama prie šioms rūšims prioritetinių teritorijų Bulgarijoje ir Sąjungos lygmeniu.
- 32 Be to, visoje PAST „Rila“ aptinkama 130 įvairių rūšių, iš kurių 20 paminėtos Paukščių direktyvos I priede, o 41 rūšies išsaugojimas svarbus Europai; tarp šių rūšių viena priklauso kategorijai „SPEC 1“ kaip rūšis, kuriai visame pasaulyje gresia išnykimas, 14 – kategorijai „SPEC 2“ kaip rūšys, kurioms sąlygos Europoje yra nepalankios ir kurių didžioji pasaulinės populiacijos dalis yra Europoje, ir 26 – kategorijai „SPEC 3“ kaip rūšys, kurioms sąlygos Europoje yra nepalankios ir kurių didžioji pasaulinės populiacijos dalis yra už Europos ribų.
- 33 Visa PAST „Rila“ yra pasaulinės svarbos kaip Alpių biomą reprezentuojanti teritorija, nes joje aptinkamos trys iš keturių Bulgarijos Respublikai registruotų paukščių rūšių, gyvenančių tik šiame biome ir jam būdingų, būtent drugiapaukštis, alpinė kuosa ir alpinis erškėtžvirblis. Be to, PAST „Rila“ teritorija yra viena iš svarbiausių Europoje šių paukščių populiacijų apsaugai: margųjų akmeninių strazdų, liepsnelių, kikilių, gražiagalvių, baltagurklių strazdų, strazdų giesmininkų, juodųjų strazdų, paprastųjų nykštukų, juodgalvių devynbalsių ir čivylių.
- 34 Šiame kontekste Komisija nurodo, kad rūšių, kurioms daromas didžiausias neigiamas poveikis, buveinės ir populiacija pasiskirsčiusios ir PAST „Rila“ dalyje, kur SAT yra įsteigta, ir dalyje, kur SAT neįsteigta. Kadangi Bulgarijos Respublika nepateikė kitų mokslo duomenų, galinčių pateisinti SAT įsteigimą tik PAST „Rila“ dalyje, Komisija primena, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją Europos paukščių apsaugai svarbių teritorijų inventorių (toliau – PAST inventorių) yra aktualiausia ir tiksliausia duomenų bazė, skirta Paukščių direktyvos I priede paminėtų paukščių rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausioms teritorijoms identifikuoti.
- 35 Antra, Komisija tvirtina, kad PAST „Rila“ dalis, kurioje įsteigta SAT, iš esmės nepakankama, atsižvelgiant į šiame priede paminėtų labai svarbių rūšių nacionalinės populiacijos pasiskirstymo arealą.
- 36 Grįsdama šį argumentą Komisija primena, kad remiasi paukščių duomenų bazės, skirtos 114 SAT, kurias iš pradžių pasiūlė BDZP, vertinimu, atliktu *Bulgarska Akademia na Naukite* (Bulgarijos mokslų akademija, Bulgarija) (toliau – BAN) ir vėliau peržiūrėtu atsižvelgiant į nacionalinės darbo grupės, sudarytos Aplinkos ir vandens ministerijos (toliau – Aplinkos ministerija), 2008 m. parengta ataskaita.
- 37 Komisija priduria, kad jos analizė taip pat pagrįsta informacija, gauta iš Bulgarijos Respublikos pateiktos duomenų bazės, ir iš standartinių duomenų formų dėl PAST „Rila“, kurias irgi pateikė Bulgarijos valdžios institucijos.
- 38 Siekdama nustatyti teritorijos svarbą tam tikros rūšies populiacijai, Komisija paaiškina, kad rėmėsi *BirdLife International* naudojama 1 % riba, susijusia su regionine ar nacionaline perinčia populiacija. Tam, kad nebūtų įtraukti atsitiktinio buvimo atvejai ir teritorijos, kuriose gyvena ne tokios didelės populiacijos, atitinkamos teritorijose taip pat turi gyventi atitinkamos, Sąjungos lygmeniu didelės rūšių ir porūšių populiacijos.

- 39 Trečia, Komisija paaiškina, kad PAST „Rila“ dalies, kurioje SAT neįsteigta, svarba matyti ir iš kitų dokumentų, rodančių būtinumą įsteigti SAT papildomose šios PAST teritorijose.
- 40 Šiuo klausimu ši institucija pažymi, kad pasiūlymas įsteigti SAT visoje PAST „Rila“ buvo įtrauktas į 2011 m. kovo 11 d. *Natsionalen savet po biologichno raznoobrazie* (Nacionalinė bioįvairovės taryba, Bulgarija) (toliau – NSBR), t. y. neseniai prie BAN įsteigtos institucijos, susirinkimo darbotvarkę ir kad šis susirinkimas buvo organizuotas po to, kai BAN 2010 m. gruodžio 28 d. parengė ataskaitą, kurioje buvo pateikti argumentai už trijų naujų SAT, apimančių beveik visą PAST „Rila“ teritoriją, kurioje SAT dar neįsteigtos, būtent SAT „Rilski manastir“, SAT „Rila Yug“ (Pietų Rila) ir SAT „Rila Sever“ (Šiaurės Rila), įsteigimą Rilos masyve. Vėliau Aplinkos ministerija pastarąsias dvi teritorijas sujungė į vieną, pavadintą SAT „Rila buffer“.
- 41 Nors NSBR pritarė SAT „Rilski manastir“ steigimui, pasiūlymo įtraukti būsimą SAT „Rila buffer“ į „Natura 2000“ tinklą nagrinėjimas buvo atidėtas ir Bulgarijos valdžios institucijos neginčijo būtinumo įsteigti SAT papildomose PAST „Rila“ teritorijose. Tuo tikslu jos, atsakydamos į pagrįstą nuomonę, įsipareigojo 2015 m. kovo mėn. NSBR padiskutuoti apie SAT įsteigimą tose teritorijose.
- 42 Remdamasi su Aplinkos ministerija sudarytu susitarimu BDZP pateikė naują pasiūlymą dėl SAT „Rila buffer“ įtraukimo; šis pasiūlymas turėjo būti nagrinėjamas per 2016 m. kovo 22 d. numatytą NSBR susirinkimą. O vykstant techniniams Komisijos tarnybų ir kompetentingų Bulgarijos institucijų susitikimams, taip pat pateikiant rašytinę informaciją per šią procedūrą, Bulgarijos Respublika privertė Komisiją laukti dėl SAT įsteigimo naujose teritorijose ir teisinio delsimą administracinio ir procedūrinio pobūdžio kliūtimis.
- 43 Be to, Komisija iš BDZP gavo standartinės duomenų formos projektą, parengtą BAN būsimai SAT „Rila buffer“, kuri turi beveik visiškai sutapti su PAST „Rila“ dalimi, kur SAT dar neįsteigta. Šiame projekte teritorijai, kurioje SAT dar neįsteigta, atitinkamų paukščių apsaugai skirta dar didesnė svarba.
- 44 PAST „Rila“ dalies, kurioje SAT dar neįsteigta, svarba Paukščių direktyvos I priede paminėtoms tipinėms miško paukščių rūšims, būtent kurtiniams, baltnugariams geniams ir tripirščiams geniams, taip pat matyti iš naujų su šiomis rūšimis susijusių veiksmų planų, kuriuos finansuoja Aplinkos ministerija per 2007–2013 m. veiksmų programą „Aplinka“.
- 45 Galiausiai, kiek tai susiję su Bulgarijos Respublikos argumentais, pateiktais vykstant ikiteisminei procedūrai siekiant pateisinti SAT įsteigimą tik PAST „Rila“ dalyje ir grindžiamais, be kita ko, valstybių narių teise nustatyti įvairių prioritetų (socialinis-ekonominis vystymasis ir valstybės geografinės sąlygos, turimų duomenų nepatikimumas ir siekis laikytis vieno ir to paties kalendoriaus pasirenkant SAT ir Bendrijos svarbos teritorijas bei stengtis, kad šios teritorijos maksimaliai sutaptų) hierarchiją, pažymėtina, kad Komisija mano, jog šie argumentai nepagrįsti jokiais ornitologiniais kriterijais ir dėlto nėra svarbūs atsižvelgiant į Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.
- 46 Gindamasi Bulgarijos Respublika nurodo iš esmės penkis argumentus.
- 47 Pirma, Bulgarijos Respublika pažymi, kad valstybės narės turi diskreciją pasirinkti tinkamiausias teritorijas SAT steigti.
- 48 Ji primena, jog vien to, kad teritorija yra tinkama tam tikrų rūšių apsaugai, nepakanka pagrįsti pareigai šioje teritorijoje įsteigti SAT. Nacionalinės valdžios institucijos šiuo klausimu geriau žino vietos situaciją. Be to, mokslo duomenų atnaujinimas būtinas siekiant nustatyti rūšių, kurioms gresia didžiausias pavojus, ir rūšių, esančių bendro Sąjungos paveldo dalimi, padėti tam, kad SAT būtų įsteigtos tinkamiausiose teritorijose. Labai riboto rūšių egzempliorių skaičiaus buvimo tam tikrose teritorijose nepakanka tam, kad tas teritorijas būtų galima laikyti tinkamiausiomis atitinkamų rūšių apsaugai.

- 49 Ji taip pat primena, kad pagal jurisprudenciją valstybės narės remdamosi mokslo įrodymais gali įrodyti, jog iš Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalies kylančių išpareigojimų gali būti laikomasi įsteigiant SAT kitose teritorijose nei tos, kurios nurodytos PAST inventoriuje, ir apimančiose mažesnę bendrą plotą nei šiose PAST (2003 m. kovo 20 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-378/01, EU:C:2003:176, 18 punktas). Ji priduria, kad remdamasi diskrecija, kurią valstybės narės turi taikydamos ornitologinius kriterijus tam, kad identifikuotų Paukščių direktyvos I priede paminėtų rūšių apsaugai tinkamiausias teritorijas, ji atskyrė šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų atitinkamų paukščių rūšių apsaugai svarbiausias teritorijas nuo teritorijų, kurios yra mažiau svarbios ir kuriose daromas didelis antropogeninis poveikis.
- 50 Bulgarijos Respublika nesutinka su Komisijos argumentais, kad PAST būtinai yra pagal kiekį ir dydį tinkamiausios teritorijos, kaip jos suprantamos pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį. Ši valstybė narė teigia, kad nors PAST inventorių, nesant priešingų mokslo įrodymų, yra šaltinis, leidžiantis įvertinti, ar valstybė narė įsteigė pakankamo dydžio SAT ir pakankamą jų kiekį, kad suteiktų apsaugą visoms Paukščių direktyvos I priede išvardytoms paukščių rūšims, toks inventorių teisiškai nėra įpareigojantis (2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-374/98, EU:C:2000:670, 25 punktas). Todėl valstybės narės gali laikytis iš Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalies kylančių išpareigojimų įsteigdamos SAT kitose teritorijose nei nurodytosios PAST inventoriuje.
- 51 Antra, Bulgarijos Respublika tvirtina, kad Komisija iškraipė jos pateiktus faktus, įrodymus ir argumentus.
- 52 Ji pirmiausia teigia, kad Komisija privalo įrodyti, jog SAT turi būti įsteigta tam tikrame plote. Ieškinyje Komisija tvirtina, kad Bulgarijos Respublika neginčija PAST „Rila“ svarbos paukščių apsaugai. Tai darydama Komisija iškraipo Bulgarijos Respublikos per ikiteisminę procedūrą pateiktus argumentus. Iš tiesų šis ieškinytis nesujęs su PAST „Rila“ svarba paukščių apsaugai. Šiame kontekste Bulgarijos Respublika tvirtina, kad SAT įsteigimas 72 % PAST „Rila“ gali užtikrinti maksimalų rūšių ir jų buveinių apsaugos lygį. Toliau Komisija savo ieškinyje remiasi lentelėje, kurią Bulgarijos Respublika pateikė papildomoje 2009 m. liepos mėn. informacijoje, esančiais duomenimis ir tuo remdamasi daro tam tikras išvadas. Vis dėlto negalima nustatyti, kokiais konkrečiai duomenimis Komisija remiasi šiuo klausimu. Galiausiai, kaip teigia Komisija, iš turimų duomenų ir analizės matyti, kad Paukščių direktyvos I priede išvardytų septyniolikos paukščių rūšių atveju apsauga taikoma ne visa. Atrodo, kad Komisijos išvados iš esmės grindžiamos iš nevyriausybiinių organizacijų gauta informacija, kurios aktualumas ir patikimumas yra abejotini.
- 53 Trečia, Bulgarijos Respublika tvirtina, kad Komisija nepateikia jokių įrodymų savo ieškiniui pagrįsti. Ji teigia, kad nėra neginčijamų mokslo duomenų, įrodančių būtinumą įsteigti SAT visoje PAST „Rila“, ir kad duomenys, kuriais grindžiamas Komisijos ieškinytis, nėra patikimi ar atnaujinti. 2014 m. kovo mėn. Bulgarijos Respublika pateikė Komisijai Paukščių direktyvos 12 straipsnyje nurodytas ataskaitos duomenis, susijusius su aptariamomis paukščių rūšimis; į šiuos duomenis nebuvo atsižvelgta nei pagrįstoje nuomonėje, nei ieškinyje. Ši valstybė narė šiuo klausimu pateikia daug duomenų, kuriais paneigiamas Komisijos naudotų BDZP duomenų tikslumas, todėl būtina surinkti papildomų mokslo duomenų. Patys BDZP duomenys kelia abejonių dėl būtinumo įsteigti SAT visoje PAST „Rila“. Šiame kontekste BDZP, nors ir turi atrinkti teritorijas Bulgarijoje, kurios yra PAST, ir atlikti pirminį jų vertinimą, nei kompetentingoms Bulgarijos institucijoms, nei mokslo ekspertams nepateikė turimos informacijos, susijusios su ornitologiniais teritorijų, esančių už įsteigtą SAT, duomenimis.
- 54 Be to, Bulgarijos Respublika mano, kad Komisija nepaaikškino metodo ir analizės, kuriais remdamasi padarė išvadą, jog dabartinis SAT įsteigimas PAST „Rila“ dalyje yra nepakankamas. Šiuo klausimu nebuvo atsižvelgta į naujesnius duomenis. Bulgarijos Respublika taip pat pažymi, kad per 2016 m. kovo 22 d. NSBR susirinkimą ekspertai išreiškė abejonių dėl tikslingumo įsteigti SAT visoje PAST „Rila“.
- 55 Be to, Bulgarijos Respublika tvirtina, kad Komisijos skaičiavimai negali būti laikomi tiksliais.

- 56 Dėl kriterijaus, pagal kurį turi būti atsižvelgiama į teritorijas, kur gyvena mažiau nei 1 % rūšies nacionalinės perinčios populiacijos, Bulgarijos Respublika mano, kad jis nėra vienintelis kriterijus, galintis ir turintis būti taikomas siekiant identifikuoti SAT. Nedidelis paukščių skaičius tam tikrose teritorijose yra veiksnys, į kurį taip pat turi būti atsižvelgta.
- 57 Be to, ji ginčija tai, kad Komisijos naudoti 1990 ir 2000 m. duomenys, paimti iš biotopų projekto „Corine Land Cover“, nebuvo atnaujinti, ir pažymi, kad yra naujesnių šio projekto duomenų, susijusių su 2006 ir 2012 metais. Bulgarijos Respublika mano, kad rengiant nacionalinio parko „Rila“ valdymo plano projektą Aplinkos ministerijai buvo pateikti naujesni duomenys, susiję su 2015–2024 metais. Be to, ji mano, kad Komisija pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje neatsižvelgė ir nenagrinėjo 2008–2012 m. paukščių rūšių duomenų, susijusių su išipareigojimais, kylančiais iš Paukščių direktyvos 12 straipsnio.
- 58 Ketvirta, Bulgarijos Respublika teigia, kad dėl aplinkybių, susijusių su vidaus procedūra, PAST „Rila“ dalyje, kurioje SAT dar neįsteigta, buvo neįmanoma įsteigti SAT, net iš dalies. NSBR, kuri yra kompetentinga nagrinėti pasiūlymus dėl SAT steigimo, dėl prieštaravimų, susijusių su esamais mokslo duomenimis, nepakankamo šių duomenų patikimumo ir NSBR narių pozicijų dėl taikytinų ornitologinių kriterijų skirtumų nesugebėjo priėti prie vieningos pozicijos dėl tokio įsteigimo būtinumo.
- 59 Penkta, dėl to, kaip Komisija savo ieškinyje supranta Bulgarijos Respublikos argumentus, ši valstybė narė teigia, pirma, kad, priešingai Komisijos išvadai, sprendime neįsteigti SAT visoje PAST „Rila“ galima ekonominė raida PAST „Rila“ dalyje, kurioje SAT neįsteigta, nebuvo lemiama. Bulgarijos Respublika tvirtina bet kuriuo atveju turinti teisę nustatyti savo prioritetų hierarchiją. Antra, iš pradžių planuotos SAT „Rila buffer“ neįsteigimo priežastis yra ne turimų duomenų nepatikimumas, kaip teigia Komisija, o aktualių ir vienareikšmių duomenų, rodančių tokios SAT įsteigimo būtinumą, nebuvimas. Trečia, dėl siekio laikytis vieno ir to paties kalendoriaus pasirenkant SAT ir Bendrijos svarbos teritorijas Bulgarijos Respublika pažymi, kad nesirėmė šiuo argumentu, siekdama pateisinti SAT neįsteigimą visoje PAST „Rila“.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 60 Visų pirma primintina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, vadovaujantis Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės įpareigojamos šioje nuostatoje nustatytus ornitologinius kriterijus atitinkančiose teritorijose įsteigti SAT (2016 m. sausio 14 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-141/14, EU:C:2016:8, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 61 Antra, valstybės narės turi įsteigti SAT visose vietovėse, kurios pagal ornitologinius kriterijus yra tinkamiausios atitinkamų rūšių apsaugai (2016 m. sausio 14 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-141/14, EU:C:2016:8, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 62 Trečia, dėl SAT įsteigimo tam tikrų regionų dalyse Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad SAT turi būti steigiama ne atlikus atskirą kiekvieno atitinkamo ploto ornitologinės vertės tyrimą, o atsižvelgiant į natūralias atitinkamos ekosistemos ribas, be to, ornitologiniai kriterijai, vien tik kuriais remiantis turi būti steigiama SAT, turi būti mokliškai pagrįsti (2016 m. sausio 14 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-141/14, EU:C:2016:8, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 63 Ginčydama Komisijos teiginį, kad PAST „Rila“ dalis, kurioje įsteigta SAT, yra nepakankama, Bulgarijos Respublika pirmiausia tvirtina, kad valstybės narės, taikydamos ornitologinius kriterijus tam, kad identifikuotų Paukščių direktyvos I priede išvardytų rūšių apsaugai tinkamiausias teritorijas, turi diskreciją.

- 64 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad diskrecija, kurią turi valstybės narės atrinkdamos teritorijas, tinkamiausias SAT steigti, susijusi ne su galimybe įsteigti SAT tose teritorijose, kurios atrodo tinkamiausias pagal ornitologinius kriterijus, o tik su šių kriterijų taikymu siekiant identifikuoti Paukščių direktyvos I priede nurodytoms rūšims išsaugoti tinkamiausias teritorijas (2016 m. sausio 14 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-141/14, EU:C:2016:8, 29 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 65 Kaip matyti iš ankstesniame punkte nurodytos jurisprudencijos ir kaip pagrįstai pažymėjo Komisija, viena vertus, nors valstybės narės turi tam tikrą diskreciją pasirenkant SAT, sprendimas steigti SAT teritorijose ir jų ribų nustatymas turi būti grindžiamas tik Paukščių direktyvoje nustatytais ornitologiniais kriterijais. Todėl atskyrusi šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų rūšių apsaugai svarbiausias teritorijas nuo teritorijų, kurios yra mažiau svarbios ir kuriose daromas didelis antropogeninis poveikis, tam, kad identifikuotų tinkamiausias teritorijas SAT steigti, Bulgarijos Respublika viršijo diskrecijos, kurią turi valstybės narės, ribas.
- 66 Kita vertus, kadangi pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį šių rūšių apsaugai valstybės narės steigia SAT pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose, valstybė narė, motyvuodama tuo, kad turi diskreciją pasirinkti SAT, negali steigti SAT vietovėse, kurių skaičius ir bendras plotas yra akivaizdžiai mažesni už vietovių, identifikuotų kaip tinkamiausias, skaičių ir bendrą plotą (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-3/96, EU:C:1998:238, 63 punktą).
- 67 Taigi Bulgarijos Respublika negali remtis valstybių narių turima diskrecija, siekdama pateisinti SAT įsteigimą tik dalyje teritorijų, kurios visos atitinka Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodytus ornitologinius kriterijus.
- 68 Be to, Bulgarijos Respublika iš esmės teigia, kad įrodymai, kuriuos Komisija pateikė nurodytam įsipareigojimų neįvykdymui pagrįsti, yra moksliskai nepatikimi ir grindžiami neatnaujintais duomenimis.
- 69 Šiuo klausimu primintina, kad per procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, vykdomą pagal SESV 258 straipsnį, Komisija turi įrodyti, jog egzistuoja nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas. Ji turi Teisingumo Teismui pateikti įrodymų, kad šis galėtų patikrinti tokio įsipareigojimo neįvykdymą, nesiremdamas jokia prezumpcija (2016 m. liepos 21 d. Sprendimo, *Komisija / Rumunija*, C-104/15, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:581, 83 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 70 Vis dėlto ši institucija, kuri neturi savarankiškų tyrimo įgaliojimų šioje srityje, yra didžiąja dalimi priklausoma nuo informacijos, kurią pateikia galimi skundų pateikėjai, privačios ar viešos institucijos, veikiančios atitinkamos valstybės narės teritorijoje, ir pati valstybė narė. Be to, bet kuris oficialus dokumentas, kurį išdavė atitinkamos valstybės narės institucijos, gali būti laikomas teisėtu informacijos šaltiniu Komisijai inicijuojant SESV 258 straipsnyje nurodytą procedūrą (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Slovėnija*, C-140/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2015:501, 40 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 71 Pirma, dėl tariamo mokslo ir teisinių duomenų, kuriuos pateikė Komisija, nepatikimumo pažymėtina, kad šiuos duomenis, dalį kurių pateikė pačios Bulgarijos valdžios institucijos, 2007–2010 m. įvertino BAN, BDZP ir *ad hoc* darbo grupės, sudarytos iš Bulgarijos valdžios institucijoms, akademinė visuomenei ir nevyriausybinėms organizacijoms atstovaujančių ekspertų, ir vėliau buvo diskutuoti bei atnaujinti per ekspertų susirinkimus NSBR.
- 72 Iš tų pačių duomenų matyti, kad PAST „Rila“ dalis, kurioje SAT neįsteigta, būtent vietovė „Rila buffer“, yra buveinė, palanki kai kurioms Paukščių direktyvos I priede paminėtoms rūšims. Be to, visa PAST „Rila“ yra labai svarbi daugeliui šių rūšių, o jų buveinės, kurioms daromas didžiausias poveikis, išsidėsčiusios ir PAST dalyje, kurioje SAT įsteigta, ir dalyje, kurioje SAT neįsteigta.

- 73 Priešingai Bulgarijos Respublikos argumentui, kad Komisija nepateikė paaiškinimų nei apie metodą, nei apie analizę, taikytą kiekvienai iš aptariamų rūšių, konstatuotina, kad ši institucija savo ieškinyje pateikė svarbios informacijos apie šį metodą ir šią analizę, ir visų pirma lenteles, parodančias poveikio kiekvienai atitinkamai rūšiai laipsnį.
- 74 Be to, dėl 2011 m. kovo 11 d. ir 2016 m. kovo 22 d. NSBR susirinkimų, po kurių Bulgarijos Respublika nusprendė atidėti sprendimą dėl galimo SAT įsteigimo vietovėje „Rila buffer“, atkreiptinas dėmesys į tai, kad NSBR nesugebėjo pasiekti konsensuso dėl šios SAT įsteigimo, viena vertus, ne dėl mokslo ekspertų, o dėl įvairių į šią procedūrą įtrauktų ministerijų tarnautojų ir merų prieštaravimo, ir, kita vertus, dėl aplinkybių, susijusių su vidaus procedūra dėl SAT įsteigimo.
- 75 Vis dėlto tokios aplinkybės negali pateisinti SAT įsteigimo nepakankamoje PAST „Rila“ dalyje. Be to, kaip pažymi Komisija, nepaisant to, kad nė vienas mokslo ekspertas neprieštaravo dėl SAT įsteigimo vietovėje „Rila buffer“, savivaldybių tarnautojai nepateikė jokios mokslinės analizės, kuri būtų nepalanki tokiam įsteigimui, tik pasiūlė atlikti naujas studijas.
- 76 Šiuo klausimu primintina, kad nors bet kokiam SAT įsteigimui reikia, kad kompetentingos valdžios institucijos, remdamosi geriausiomis turimomis mokslo žiniomis, būtų įsitikinusios, kad atitinkama vietovė priklauso paukščių apsaugai tinkamiausioms teritorijoms, vis dėlto tai nereiškia, kad pareiga įsteigti SAT apskritai neprivaloma tol, kol šios valdžios institucijos nuodugniai neįvertino ir nepatikrino naujų mokslo žinių (2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-418/04, EU:C:2007:780, 63 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 77 Bulgarijos Respublika taip pat ginčija Komisijos pasirinkimą, siekiant nustatyti PAST „Rila“ svarbą joje gyvenančioms paukščių rūšims, remtis 1 % regioninės ar nacionalinės perinčios populiacijos riba, kurią naudoja *BirdLife International*.
- 78 Vis dėlto, kadangi yra aišku, kad Bulgarijos Respublika nepateikė jokio kito ornitologinio kriterijaus, kurį būtų galima objektyviai patikrinti kartu su *BirdLife International* naudojamais kriterijais, ši riba, nesant priešingų mokslo įrodymų, yra šaltinis, leidžiantis įvertinti, ar ši valstybė narė turėjo įsteigti SAT visoje PAST „Rila“ (šiuo klausimu žr. 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-418/04, EU:C:2007:780, 53 ir 54 punktus).
- 79 Tuo remiantis darytina išvada, kad Bulgarijos Respublikos argumentui dėl Komisijos naudotų duomenų nepatikimumo negali būti pritarta.
- 80 Antra, taip pat turi būti atmestas Bulgarijos Respublikos argumentas, kad yra naujesnių (šio sprendimo 57 punkte paminėtų) duomenų (kuriuos Komisija ignoravo) apie tam tikras rūšis, kurios tariamai turi būti saugomos įsteigiant SAT vietovėje „Rila buffer“.
- 81 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad mokslo duomenų atnaujinimas būtinas siekiant nustatyti rūšių, kurioms gresia didžiausias pavojus, ir rūšių, esančių bendro Sąjungos paveldo dalimi, padėti tam, kad SAT būtų įsteigtos tinkamiausiose teritorijose, ir kad reikia naudoti naujausius mokslo duomenis, turimus pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje (žr. 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-418/04, EU:C:2007:780, 47 punktą).
- 82 Vis dėlto, nesant kitų atnaujintų mokslo duomenų, galinčių pateisinti SAT įsteigimą tik PAST „Rila“ dalyje, Komisija savo ieškinyje pagrįstai rėmėsi tuo, kad PAST inventorius yra aktualiausias ir tiksliausias šaltinis, leidžiantis įvertinti, ar Bulgarijos Respublika įsteigė pakankamo dydžio SAT ir pakankamą jų kiekį, kaip tai suprantama pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-418/04, EU:C:2007:780, 67 punktą). Šiame inventoriuje, nors jis atitinkamų valstybių narių teisiškai ir neįpareigoja, yra mokslo įrodymų, leidžiančių įvertinti, ar valstybė narė laikėsi iš šios nuostatos kylančio įsipareigojimo (šiuo klausimu žr. 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-374/98, EU:C:2000:670, 25 ir 26 punktus).

- 83 Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad, atsižvelgiant į mokslinį PAST inventorius pobūdį ir į tai, kad valstybė narė nepateikė jokių mokslo įrodymų apie tai, kad iš Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalies kylančių įsipareigojimų gali būti laikomasi įsteigiant SAT vietovėse, kurių bendras plotas yra mažesnis už minėtame inventoriuje nurodytą plotą, šis inventorius gali būti naudojamas kaip šaltinis, leidžiantis įvertinti, ar valstybė narė įsteigė pakankamo dydžio SAT ir pakankamą jų kiekį, kaip tai suprantama pagal šio 4 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2003 m. kovo 20 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-378/01, EU:C:2003:176, 18 punktą ir 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-418/04, EU:C:2007:780, 52 punktą).
- 84 Konstatuotina, kad Bulgarijos Respublika, kuri tik atkreipė dėmesį į būtinumą dėl PAST „Rila“ atlikti papildomas studijas, neįrodė, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, kad gali laikytis iš Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalies kylančių įsipareigojimų, įsteigdama SAT kitose vietovėse nei tos, kurios nurodytos BDZP sudarytame 2007 m. PAST inventoriuje, ir apimančias mažesnę bendrą plotą nei PAST inventoriuje nurodytų vietovių plotas.
- 85 Be to, tarp šios direktyvos 12 straipsnyje nurodytos ataskaitos duomenų, kuriuos Komisija taip pat išnagrino, nėra jokios informacijos, galinčios prieštarauti ieškinyje padarytoms išvadoms.
- 86 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad neįsteigusi SAT visoje PAST „Rila“ Bulgarijos Respublika neįsteigė SAT Paukščių direktyvos I priede paminėtų rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausių teritorijų, todėl ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 87 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš Bulgarijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas ir ši pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Neįsteigusi specialios apsaugos teritorijos visoje paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje, apimančioje Rilos masyvą, Bulgarijos Respublika neįsteigė specialios apsaugos teritorijos 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos I priede paminėtų paukščių rūšių apsaugai pagal kiekį ir dydį tinkamiausiose teritorijose, todėl ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.**
- 2. Priteisti iš Bulgarijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.